

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske Novice izhajajo vsak petek; ako : : je ta dan praznik, dan poprej. : :

Cena jim je za celo leto (od aprila do aprila) 3 K, za pol leta 1.50 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 3.50 K, za Ameriko 4.50 K. List in oglasi se plačujejo naprej.

: Vse dopise, naročnino in oznanila : : sprejema tiskarna J. Krajec nasl. :

Lvov zopet avstrijski!

LVOV JE ZOPET V NAŠIH ROKAH! — Po več kot devetmesečnem tujem gospodstvu plapolajo nad glavnim mestom Galicije zmagoslavne cesarske zastave. Radostno navdušenje navdaja srca vseh zvestih Avstrijcev.

Dunaj, 22. junija. Naša druga armada je danes po težkih bojih zasedla Lvov. Namestnik šefa generalnega štaba pl. Höfer, fml.

Drugi avstrijski armadi v Galiciji poveljuje general Böhm-Ermolli.

Berlin, 23. junija. Avstrijske čete so po težkem boju zavzele Lvov. C. in kr. pešpolk št. 34, katerega imejitelj je nemški cesar, se je odlikoval, ko je zavzel z naskokom Lyso Goru.

Zmagoviti boji proti Rusom. Dunaj, 22. junija ob 3. uri 21 minut popoldne. (K. u.) Zveznim četam se je posrečilo, da so vzele sovražnikove prednje postojanke zahodno in severozahodno od Lvova.

Praznovanje lvovske zmage na Dunaju. Dunaj, 22. junija. (K. u.) Poročilo o zavzetju Lvova je povzročilo v celem mestu živahno vrvenje in veselo navdušenje. Še prej, preden so o dogodku poročali listi s posebnimi izdajami, je občinstvo na Ringu izvedelo, da je padel Lvov, ker so razobesili na poslopju vojnega ministrstva zastave. Bliskovito hitro se je razširilo po celem Dunaju veselo poročilo. Pred vojnim ministrstvom so se od pol 8. zvečer naprej zbirale vedno večje množice, ki so navdušeno manifestirale in prepevale cesarsko in druge domoljubne

Kmetovalci pozor!

Akcija, ki jo je začel deželni odbor s c. kr. kmetijsko družbo, da bi pridobil goriške begunce za košnjo na Kranjskem, se žal ni posrečila, četudi je c. kr. poljedelsko ministrstvo to namero intenzivno podpiralo. V zadnjem trenutku so se namreč pokazale take tehnične ovire, da bi utegnili vsaj za košnjo biti prepozno, če bi se čakalo na odstranitev ovir. Kmetovalci pa se opozarjajo, da sta c. in kr. vojno ministrstvo in c. kr. domobransko ministrstvo dogovorno s c. kr. poljedelskim ministrstvom dovolila, da se smejo dovoljevati samostojnim kmetovalcem, oziroma njihovim družinskim članom in kmečkim delavcem žetveni dopusti, če so dotični vojaki še pri dopolnilnih četah za bojiščem. Dalje sta omenjeni ministrstvi dopustili, da se smejo dati za košnjo, žetev in mlačvo občinam, pa tudi posameznim posestnikom vojaški oddelki po 20 mož z enim podčastnikom na razpolaganje.

Prošnje za dopuste naj javijo dotični vojaki osebno pri svojem poveljstvu ali pa njihovi domači pismeno potom političnega okrajnega oblastva. Delavci, ki so bili vpoklicani na podlagi zakona o vojnih dajatvah, imajo glede žetvenih dopustov iste pravice kot vojaki. Samostojni posestniki se smejo odpustiti le za lastno po-

pesmi. Do poznih nočnih ur so korakale po mestu velike množice z lampijoni. V mestu so še ponoči razobesili zastave. Veliko okenj je bilo razsvetljenih, zvonili so zvonovi. Veliko veselje in ginjenost je vesela novica povzročila med gališkimi begunci. Tudi z dežele in iz Budimpešte dohajajo poročila o manifestacijah in o domoljubnih ovacijah.

Pred padcem. Dunaj, 22. junija. Iz vojnega poročevalskega stana se poroča: Poraženi Rusi beže po vseh cestah okoli Lvova, med tem ko se zasledujoči zavezniki na obeh straneh ceste Janov-Lvov in ob grodeški cesti, kakor tudi v jugovzhodni smeri na cesti Lubiewicka-Lvov vedno bolj bližajo Lvovu. Ujeti Rusi slikajo razpoloženje v svoji armadi v najbolj žalostnih barvah. Izguba Lvova in neprestani porazi zelo učinkujejo na moštvo.

Pač so prihajale v Lvov vedno nove pomožne čete, ali vse te čete in rezerve so bile brez orožja. Ti iz Rusije došli vojaki so pripovedovali, da se med ruskim prebivalstvom opaža vedno večje razburjenje. V višjih ruskih vojaških krogih vlada popolna desorijentacija. Krivdo ruskih porazov seveda pripisujejo vohunstvu in neprestano dolže ruske častnike, da so izdali ruske vojne operacije.

sestvo. Med dopustom uživajo vojaki vse pristojbine ter se jim pred nastopom dopusta izplačajo na roke.

Čas dopusta je določen na 14 dni. V kolikor službene razmere dopuste, se potovanje ne vračuni v dopustno dobo. Dopustna doba za ono vojaštvo, ki z ozirom na uvrstitveni rok služi že dalj nego 4 tedne pri nadomestnih bataljonih (kompanijah), dalje za ozdravljeno vojaštvo, in za vojaštvo, ki ni sposobno za bojišče in ki je pri nadomestnih četah ali zavodih, se po razmeri vojaške dopustnosti lahko določi z največ 3 tedni.

Za delavske oddelke do 20 mož lahko prosijo občine, pa tudi posamezni posestniki potom okrajnega političnega oblastva. Stanovanje in hrano za delavske oddelke mora poskrbeti dotična občina oziroma posamezni posestniki. Zato pa dobi občina plačano k večjemu toliko, kolikor bi znesla pristojbina v stalni garniziji dotičnega moštva. Vsakemu vojaku pa se mora od delodajalca plačati doklado, ki odgovarja v kraju navadni mezdi.

Glede vporabne dobe za take delavske oddelke veljajo tista določila, kakor za dopuste.

V posebno ozira vrednih slučajih dovoljuje končno c. in kr. vojno ministrstvo oziroma c. kr. domobransko ministrstvo

oprostitev samostojnih kmetovalcev, gospodarskih uradnikov, kmetijskih zadrug za časovno omejeno dobo. Tozadevne prošnje se morajo vlagati vedno pri okrajnem političnem oblastvu, ki jih po izvršenih poizvedbah predloži neposredno c. kr. poljedelskemu ministrstvu. Na prošnje, ki se pošljejo naravnost na ministrstvo, se ne bo oziralo.

Končno se še omenja, da dopusti, odposlanje delavskih oddelkov in začasne oprostitve za politične okraje Radovljica, Kranj, Logatec in Postojna po sedanjih odredbi niso dopustne.

Gospodarstvo.

Kaj bo z novim žitnim pridelkom?

Zaloga našega žita so večinoma pri kraju. Sem in tja se dobi še kaj malega žita, ki ga pa kaže čimprej prodati, ker bo cena novega pridelka, kakor vse kaže, padla. Cena žita je namreč danes tako visoka, da kupujoče občinstvo komaj čaka, da se zniža. Kakor je bilo opravičeno, da se je cena vsled nastalega povpraševanja zvišala, tako je danes neopravičeno, da se tako brezvestno pretirava, kakor se to godi, in da niso imele uradno postavljene najvišje cene dosedaj nobene resnične vrednosti. Zadnji čas je, da se te pretirane cene potisnejo nazaj na tisto mejo, na katero spadajo in ki je v sedanjih razmerah opravičena.

Naši odjemalci zro s strahom v prihodnost in se poprašujejo, kake cene jim prinese nova letina? Ali bodo cene kaj padle ali bodo tudi še dalje tako neznosno visoke, kakor so sedaj, ko ni nikjer še nič videti, da bi svetovna vojska kaj odnehala.

Kar se nove letine tiče, je danes skoraj gotovo, da se bode cena žitu znižala. Sklepati se da to deloma iz ugodnega stanja nove letine, poglavito pa iz tega dejstva, ker bo država vso letino zasegla in prosto prodajo žita sploh prepovedala. To je v takem času tudi potrebno. Resnica je, da jemo danes v Avstriji najdražji kruh, da-si pridelamo dosti žita, v ogrski državni polovici toliko, da ga izvaža. Na Nemškem, ki mora žito vpeľjavati, je danes ceneje moka kakor pri nas, in še ceneja se dobi v Švici, od katere je znano, da mora skoro vse žito iz drugih držav uvažati. Človek bi mislil, da je kaj takega nemogoče, da moramo po žitorodnih krajih dražji kruh jesti kakor po travnatih in planinskih krajih Švice, in vendar je tako. Vse te nezdrave razmere moramo pripisati prosti kupčiji in močno razviti prekupčiji in veletrgovini, ki deluje z vsemi sredstvi, da odira malega odjemalca.

Prvi korak, ki ga je napravila vlada, da se prepriči pomanjkanje žita za vojaštvo, in za prebivalstvo in ž njim združena žitna draginja, je ta, da je zasegla vso novo letino in prepovedala vsako prodajo novega žita. Danes ne sme nobeden prodajati svoje nove letine, tudi na stoječem ne. Sedaj se pretresuje le še vprašanje, ali naj država vpeľje žitni monopol (žitno samoprodajo), tako kakor jo je vpeľjala Švica takoj ob pričetku vojne, namreč, da bi edinole država pokupila in prodajala vse žito, podobno kakor prodaja danes sol ali

tabak, ali pa, da bi prepustila nakup in prodajo posebnim organizacijam, ki naj bi se ustanovile po posameznih deželah. Pa tudi to vprašanje je v načelnih točkah že rešeno. Dne 8. junija t. l. je bilo na Dunaju posvetovanje, katerega so se udeležili zastopniki vseh avstrijskih dežel. Tukaj se je soglasno sprejelo, da se prosta prodaja žita prepove in vso žitno kupčijo izroči okrajnim in deželnim organizacijam, ki naj so združene v osrednji organizaciji na Dunaju. Podrobno delo nakupa in prodaje naj pa izvršujejo v posameznih deželah gospodarske zadruge in sicer po ceni, ki jo določi vlada na podlagi sedanjih stroškov pridelovanja.

Kmetovalci bodo smeli le tisto žito obdržati, ki ga rabijo za svojo prehrano in za svoje gospodarske potrebe (krmo, seme). Vse drugo se bo pa smelo oddati le omenjenim gospodarskim zadrugam, ki ga bodo kupovale po naprej določeni ceni. Vsaka druga kupčija in prekupčija bo prepovedana in se bode strogo kaznovala. Tudi za živino se bo morala potrebna množina žita pustiti gospodarjem, ker je vendarle prodrlo prepričanje, da je treba eni in in drugi vrsti domače živine zobanja, ako naj reja uspeva in ako naj kmetovalec prideluje potrebno meso in mleko, mast in jajca.

Tudi v Budimpešti se je vršilo tozadevno posvetovanje in so se udeležniki v istem smislu izrekli, da se prepove z ozirom na nedogledni čas svetovne vojne prosta prodaja žita in da se vsa prodaja in razdelitev žita izroči v to pozvanim organizacijam in sicer za ceno, ki jo država naprej določi. V ta namen se je prepovedala tamkaj tudi vsaka predprodaja žita na stoječem, ki je bila dosedaj običajna, da so na ta način prišli ondotni gospodarji do potrebnega denarja. Posebej se je govorilo pri tem posvetovanju tudi o prodaji žita v inozemstvo in so se vsi poklicani udeleženci zedinili v tem, da se brez državnega dovoljenja ne sme nobenega žita izpeľjavati čez mejo. Vsi žitni pridelki in mlinski izdelki morajo imeti trdno določene cene. Zaraditega se ima naprej določiti tudi ceno za moko in otrobi.

Kakor vidimo, imamo žitno zaprtijo tudi za naše nove žitne pridelke, katere bomo smeli oddajati le v to postavljenim okrajnim in deželnim organizacijam in le za tisto ceno, ki bo postavno in naprej določena. Pri tem se bodo varovali interesi kmetijstva kakor tudi kupujočega občinstva.

Vse druge podrobnosti bomo izvedeli, ko izidejo dotične vladne odredbe, prav gotovo pa je že danes, da bo kruh iz novega žita ceneji kakor je danes. Staro žito, ki je še tu in tam v zalogi, naj se pa pravočasno proda. R.

Gospodarske drobtine.

Letošnja košnja gre srečno od rok. Ugodno vreme nam tako pomaga, da jo bomo vzlic pomanjkanju delavnih sil opravili. Marsikdo je že spravil svoj pridelek, drugi ga bodo pa te dni. Le večji posestniki so v zastanku in se bodo še nekaj časa mudili s košnjo.

Žetev ječmena se je pričela. Tudi drugo žito bo letos nekaj prej zrelo ko druga leta, ker je sedanje vreme zelo ugodno za zorenje. Škoda le, da je žito

vsled nevihte sem in tja močno poleglo in da se je začela pšenice prijemati rja.

Strniščna ajda. Prva strniščna ajda se je že sejala po nekaterih njivah. Prav je, če bomo letos sejali nekaj več ajde kakor druga leta, da spravimo tudi na ta način nekaj več krušnega žita skupaj.

Vojaški dopusti za žetev in mlatev. Šele sedaj so prišle naredbe za dobavo letošnjih dopustev za žetev. Kdor more dobiti kakega svojca za čas mlatve domu, naj se takoj za to pobriga. Kakor znano, se morajo dotični vojaki sami oglašiti pri raportu ali je pa za nje prositi potom okrajnega glavarstva. Dajejo se na dopust pa le vojaki iz ozadja. Iz bojne črte ne pride nobeden na dopust. Kdor je v pravem času prošil za dopust in bo uslišan, bo lahko pomagal pri domačem delu. Nekaj vojakov je že došlo na dopust.

Za jesensko setev se moramo že sedaj pripraviti in sicer s tem, da ne bomo po nepotrebnem prodajali delavne živine, da ne bomo ž njo tako dolgo barantali, da pridemo na zadnje ob njo. Bodimo previdni! Brez delavne živine ne moremo obdelovati kmetije. Zapeljivost za prodajo volov je pa danes tako velika, kakor še nikoli, in utegne še rasti, če pojde tako naprej. Letos bomo pridelali dosti živeža, skrbeti pa je, da ga bomo pridelali tudi za drugo leto. Če pomislimo, da bo moralo veliko našega moštva pod orožje, potem lahko vidimo, koliko rok bo manjkalo za jesensko setev in kako težko nam bo obdelati kmetijo za prihodnje leto. Zato pa glejmo, da ne pridemo po nepotrebnem tudi še ob svojo delavno živino!

Vojska z Italijo.

Kaj zahteva Anglija od Italije. Italijansko javno mnenje sledi z veliko napetostjo angleško-italijanskim finančnim pogajanjem v Nizzu. Angleži so stavili sledeče zahteve: 1. Dohodke italijanske carine nadzoruje Anglija, ali naj se pa uvede direkten državni davek, ki naj se da v najem. 2. Primerno število vojakov se določi za flandersko in dardanelško bojišče. 3. Italijanska mornarica otvori odločno ofenzivo na Jadranskem morju. 4. Italija zniža svoje zahteve na Jadranskem morju, da pomiri balkanske države. Italija je stavila sledeče protipogoje: Direktni davki se ne uvedejo, ker bi povzročili notranje nemire. S tem odpade tudi zahteva, da se dajo v najem. Italija ponuja jamstvo italijanskih bank z velikimi hranilnimi vlogami. Čet z bojišča ne morejo odtegniti, ker se opaža na bojišču premoč Avstrije. Zahtev glede na Adrijo ni mogoče znižati, ker bi se bile delne narodne zahteve lahko dosegle mirnim potom. Pritrdi se ofenzivi na morju, ki so jo tudi izvedli, a dosedanje izgube italijanske mornarice so take, da se tudi ta obljuba ne bo mogla držati.

Nevarnost šrapnelov v gorovju. Boji v gorovju so zelo nevarni, posebno nevarni so pa šrapneli. V Galiciji, kjer so ruski šrapneli zelo pogosto udarili na mehka tla, če niso bile čete ravno blizu, niso napravile nobene znatne škode, ni bilo tako kakor je na našem goratem ozemlju ob laški meji. Tu zadenejo šrapneli zelo pogosto skale in učinek je potem dvojno nevaren. Mnogo vojakov je ranjenih od drobcev skal; ali naši vrli fantje in možje, ki zaslužijo podporo in dobrohotnost od vseh strani, so vzdržali. Naša ljubezen, naša hvaležnost in naše radodarne roke naj veljajo njim.

Laški črnovojniki se tolažijo, da jih še ne bodo takoj odposlali v bojno črto. Frankobrod. „Frankfurter Zeitung“ poroča iz Italije: Večino čet so začetkom tedna (poročilo z 19. t. m.) odposlali na mejo. Vojaško življenje je zato v mestih skoraj popolnoma izginilo. Tretji poziv je z in do letnika 1876 vpoklican 15. junija. Bodoče dni bomo zato zopet okusili nekoliko vojaškega življenja. Vpoklicani črno-

vojniki se tolažijo, da, ker niso še vojaško izurjeni, jih ne bodo še tako hitro poslali proti strašnemu sovražniku, ki ga zdaj več ne omalovažujejo, kakor ob časih hujskanja na vojsko.

Italija ustavi poštni in brzojavni promet z Nemčijo. Rim, 18. junija (K. u.) Italijansko poštno ministrstvo naznanja, da se do nadaljne odredbe pisma in brzojavke iz Nemčije in v Nemčijo ne odpravljajo.

Italija in Turčija. Rotterdam. „Daily Telegraph“ poroča iz Rima: Tukajšnji politični krogi se posvetujejo, če ne kaže, da se napove Turčiji vojska, da se konča nevzdržno stanje. „Idea nazionale“ zahteva, naj se Italija udeleži vojske proti Dardanelam.

Vojska z Rusi.

Neutralski cenijo ruske izgube na 800.000. „Reichspost“ ima iz Kodanja 17. junija: Kakor poroča „Tidendes“, cenijo neutralsko dansko časopisje, da imajo Rusi od začetka avstrijske ofenzive v začetku maja, v številu ujetnikov, 800.000 izgub.

Rusi zbirajo vojake ob švedski meji. Hamburg, 18. junija. „Fremdenblatt“ poroča iz Stockholma: Potniki iz Finske poročajo, da zbira Rusija velike čete na Finskem in na švedski meji.

Moskva gorela. Stockholm. (K. urad.) „Socialdemokrat“ poroča: Pogromi v Moskvi so bili resnejši, kakor se je poročalo, in so bili podobni nemirum v revolucijskem letu v Rusiji, ko so vojaki in policisti s prekrizanimi rokami prisostvovali izgredom. Opustošili so tudi neko švedsko tvornico. Mesto so zažgali na več krajih. Boje se novih izgredov.

V Moskvi proglašen preki sod. Petrograd. V Moskvi so radi zadnjih izgredov proglasili preki sod.

Štirje ruski generali mrtvi. Curih. „Novo Vreme“ poroča: Umrli so ruski generali Saharov, Zajcev, Krat in Lopuhin.

Škoda zadnjih nemirov v Moskvi. Stockholm, 18. junija. Škoda, ki jo je razsajajoča množica zadnjih napravila v Moskvi, cenijo na 305 milijonov rubljev. Vodilni ruski krogi sedaj obsojajo pasivno obnašanje ruske policije in vojaštva, in so strogo ukazali, da se v kali zaduši vsak poizkus pogrome nadaljevati.

Slaba letina v Rusiji. Kijev. „Dziennik Kijovski“ poroča: Na Podolskem in v Volhiniji, žitnici Rusije, je letina nezadovoljiva. Cene žitu se hitro dvigajo.

Ruska prostovoljka ujeta. Berlin, 20. junija. Ko je skupina generala Mackensena pred kratkim zopet ujela 40.000 Rusov, se je nahajala med temi zelo lepa deklica v popolni vojaški opravi. Prostovoljka je hči nekega ruskega polkovnika in je bila na bojišču od začetka vojske.

Na južnem bojišču.

Italijani izkrcavajo vojake v Albaniji. Berlin. „Nationalzeitung“ poroča z ruske meje: Dopisnik „Ruskega Invalida“ poroča: Velike priprave delajo na neki točki italijanskega obrežja, da prepeljejo večje množine italijanskih čet v Albanijo, ki so deloma določene za to, da zasedejo Albanijo in za prodiranje Italijanov z Balkana proti Avstriji.

Nemško-francosko-belgijsko bojišče.

Francozi spoznavajo moč Nemčije. Genf. Francoski vojaški kritiki vedno bolj pregledujejo pravi položaj. „Matin“ izjavlja: Popolnoma napačno je mnenje, da so Nemci že izčrpani, ker dokazuje velikanski sunek v Galiciji neukrotljivo voljo zmagati. „La France“ izvaja: Izkazale so se sledeče zmote: 1. Ruska napadalna sila ne zadošča. 2. Nemčija ni izčrpana in izstradana. 3. Rusija je za dolgo dobo obsojena na obrambo. V Berlinu uživajo

bel kruh in nemško armado vedno obnavljajo.

Padle vojake v Franciji sežigajo. Pariz. (Kor. urad.) „Petit Parisien“ poroča, da je zdravstveni odsek zbornice sklenil predlagati zakon, po katerem bodo padle vojake na bojišču sežigali.

Bolgarija.

Kaj vse zahteva Bolgarija od sporazuma štirih. Budimpešta. „Az Est“ poroča iz Sofije: Radoslavov je izročil dne 18. t. m. odgovor bolgarske vlade poslanikom Rusije, Anglije, Francije in Italije. Ministrski predsednik je obiskal sam diplomate in je izročil vsakemu poslaniku odgovor, ki ponavlja, da zahteva korist Bolgarije ostati nevtralna in da nevtralnost opusti le v slučaju, če bi Rumunija, Srbija, Grška in Turčija Bolgariji takoj prepustile ponudena ozemlja: Rumunija Dobrudžo, Srbija Macedonijo, Grška tudi Macedonijo in še Kavalo in Solun, Turčija pa črto Enos-Midia. Sofijski krogi sodijo, da je odgovorom odklonjena najnovejša ponudba sporazuma štirih Bolgariji. Ruski poslanik je izjavil, da je sporazum štirih nedavno Bolgariji predlagal, da bi, če pomaga Bolgarija pri Dardanelah, nič več ne ugovarjal, če vzame Bolgarija tudi z orožjem svojim sosedom tiste dele Macedonije, kjer prebivajo Bolgari.

Na morju.

Boj nemškega podmorskega čolna z oboroženimi ribiškimi ladjami. (K. u.) „Lokalanzeiger“ objavlja z Nizozemskega poročilo o boju nekega nemškega podmorskega čolna z oboroženimi ribiškimi parniki. Bojeval se je najbrže „U 14“. Podmorski čoln, ki se je nepričakovano pojavil, je dvakrat ustrelil na angleški, s topovi oboroženi ribiški parnik. Ribiški parnik je s parno piščalko klical na pomoč; nenkrat so prihiteli na pomoč štirje oboroženi parniki, ki so streljali na podmorski čoln. Sprednji del čolna je bil poškodovan. Ribiški parnik je zavozil v čoln, nakar se je čoln potopil, a se zopet dvignil, nakar je skočilo 44 mož posadke na krov, ki so jih ribiški parniki rešili. Podmorski čoln se je potopil.

1,610.000 vojnih ujetnikov.

Monakovo. Po 14. junija sklenjenih računih so ujele avstrijske in nemške čete 1,240.000 Rusov, 255.000 Francozov, 24.000 Angležev, 41.000 Belgijcev, 50.000 Srbov; skupaj torej 1,610.000 ujetnikov.

Dopisi.

Iz Mirne. Oglasil se je iz ruskega ujetništva iz Skabelaw v Turkestanu Ignacij Urbančič, doma iz Spodnje Ševnice pri Mirni, ki je bil svojčas med posadko v Przemyslu kot topničar in tamkaj ujet. On piše svoji ženi: „Draga moja žena! Te srčno lepo pozdravim in ti dam vedit, da zdrav sem, hvala Bogu, kakor tudi tebi želim. — Ignacij Urbančič.“

Drugi ruski jetnik je pisal iz Ašabada v Turkestanu, (azijska Rusija). To je Anton Zakrajšek, ki je bil svojčas krojaški pomočnik in delaven ud slovenskega izobraževalnega društva na Mirni, pozneje pa je kot brat vstopil v samostan oo. Trapistov v Rajhenburgu. On piše:

„Ašabad, 3. marca 1915. — Predragi moj gospod župnik! Pristrčni pozdrav iz daljne Azije, ter veselo alelujo Vam želim iz celega srca. Jaz se tu imam, kakor ljubi Bog hoče. Največja dobrota za-me je, da sem zdaj popolnoma zdrav, hvala Bogu. Dela pa nimam skoro nobenega. Ravnokar sem prišel od pogreba. Položili smo tri naše sovojake k zadnjemu počitku. Pogreb se je zvršil brez duhovnika. Jaz sem opravljal nekoliko molitev na grobeh. Tu je veliko avstrijskih vojakov, ki vsi hrepeno pričakujemo trenutka, ko se v

domovino povrnemo. Spominjajte se me vedno v molitvi pri altarju. — Vam iz srca udani Anton.“

Pismo je dospelo naslovljencu v roke 2. maja 1915.

St. Peter. Odkar smo „Novicam“ zadnjič poročali, ima domača kronika za-beleženih par slučajev o tukajšnjih vojnih vpoklicancih. V Przemyslu so se borili štirje naši župljani. Prav v strahu smo bili za vrle družinske očete. Hvala Bogu! Dva sta se že oglašila s poti v rusko ujetništvo. Ta dva sta: Anton Dragan in Franc Jožef; oba iz Harinjevasi. Tudi o Antonu Zupančiču iz Štravberka se čuje, da je še med živimi, a seveda ujetnik. Iz ruskega ujetništva sta se nadalje oglašila Franc Židanek s Trške gore ter Franc Blatnik iz Sevnega. Prvi leži ranjen v Rjazanu pri Moskvi. Zadet je bil od sovražne kroglice dne 26. maja. Blatnik je pa v Skobelevu v Turkestanu že dlje časa. Pismo je hodilo 135 dni. Do sedaj se je oglasilo 18 Šentpetercev iz ruskega ujetništva. Ranjenih je bilo zadnji čas več. N. pr. Franc Eršte z Grčevja je bil 11. maja ranjen dvakrat; ob 4. uri zjutraj in ob 11. uri dopoldne; Anton Blažič s Sela v levo nogo precej občutno; Jož. Ščinkovec iz Harinjevasi v vrat; Franc Planin iz Ždinjevasi na sv. Rešnjega Telesa praznik popoldne v obe nogi. Leži v bolnišnici v Zsolni in še nekaj drugih. — Na praznik sv. Petra in Pavla bo imel tukajšnji bogoslovec, gospod Jožef Kres, novo mašo. Vsa fara se veseli kljub vobče žalostnim razmeram redke slavnosti. Gospodu novomašniku pristrčne čestitke!

Domače in tuje novice.

NOVOMESTO IN KANDIJA imata v znak veselja nad našo velepomembno zmago v Galiciji slovesno lice. Raz hiš plapolajo zastave in povsod vlada navdušenje za naše hrabro orožje z željo, da pomagaj Bog nadalje do končnega, skorajšnjega in častnega miru!

ZAHVALNA SLUŽBA BOŽJA. — Jutri, v soboto, 26. junija, ob 8. uri zjutraj bo v kapiteljski cerkvi v Novem mestu slovesna zahvalna služba božja, pontifikalna sv. maša s Te Deum, v zahvalo Bogu za zmage v Galiciji in osvojitve Lvova.

SLOVESNI REQUIEM za njegovo c. kr. Visokost prestolonaslednika nadvojvoda Franca Ferdinanda in njegovo soprogo Njeno Visokost vojvodinjo Zofijo bo v pondeljek, 28. junija, ob 8. uri zjutraj, v kapiteljski cerkvi v Novem mestu.

Novomašniki (Dolenjci) so bili v stolnici posvečeni dne 22. junija. Pristicirali bodo: 27. junija: gosp. Viktor Turk v Toplicah (govornik č. gosp. P. Atanazij); g. Janko Mevželj v Škocijanu (govornik g. P. Pavel); gosp. Franc Vercé v Dobrniču; gosp. Ivan Kramarič v Radovici (govornik preč. gosp. dekan Schweiger). — 29. junija: g. Josip Kres v Št. Petru (govornik č. g. P. Pavel). — 4. julija: g. Janez Francič v Št. Jerneju (govornik preč. gosp. župnik Vovko); frančiškan g. P. Julius Sušnik v Novem mestu (govornik milostlj. g. prošt Dr. Seb. Elbert).

Prvo sv. obhajilo je prejelo v nedeljo v kapiteljski cerkvi 34 deklic tukajšnje dekl. lj. šole. Slovesnost je bila zelo ginljiva. Všeč nam je bila posebno glasna in odločna veroizpoved in obnovitev krstne obljube malih deklic pri krstnem kamnu. Predno so bile obhajane, jim je č. g. vikar naslikal v lepem primernem govoru ta dan kot najlepši in najsrečnejši dan njihovega življenja. Slovesnost je posebno povzdignilo lepo ubrano petje na koru in to zlasti med sv. obhajilom. Popoludne so prišle prvoobhajanke k sv. rožnemu vencu in k litanijam, kjer so Jezusa pristrčno prosile za skorajšnji mir in za slavno zmago našega orožja.

Častno svetinjo Rdečega križa je podelil nadvojvoda Franc Salvator mej

drugimi tudi c. kr. evid. asistentu pri c. kr. okraj. glavarstvu v Rudolfovem gospodu Joh. Schmautz-u.

Promoviran doktorjem vsega zdravilstva je bil 17. junija na Dunaju g. Julius Murgel, sin c. kr. viš. davčn. upravitelja v p. g. R. Murgel-na. Gimnazijo je absolviral v Novem mestu. Do sedaj se je nahajal v vojni službi ter ostane tudi nadalje tam. Nadepolnemu doktorju naše odkritosrčne čestitke. — Njegov brat g. dr. Ervin Murgel se pa nahaja že od 1. avgusta 1914 pri c. kr. garnizijski bolnici v Mostaru kot zdravnik-asistent.

Dar cesarja in prestolonaslednika za begunce iz Primorske. Cesar je na predlog prestolonaslednika daroval 5000 K za begunce iz Primorske. Prestolonaslednik je to vsoto osebno izročil tržaškemu namestniku in pridal še sam tisoč kron, da s tem dokaže tople simpatije za prebivalstvo mejnega ozemlja, prizadeto po vojnih dogodkih.

Umrli je na svojem domu v Črnomlju vpokojeni župnik Josip Lilek v starosti 72 let. Služboval je kot duhovni pomočnik v Kanfanari v Istri, v Barbani, Stignono pri Poli, kot župnik v Montrilu pri Pazinu odtod je šel kot vpokojen župnik na sv. Goro pri Gorici. Zadnja leta je bival na Skaručini in Mon Paderno, ondi je zbolel in šel v Javornik od koder se je vrnil lansko jesen bolan na svoj dom, kjer je vdan v voljo božjo in previden s svetimi zakramenti mirno v Gospodu zaspal dne 20. junija. Pogreb je bil lep s šolsko mladino. Spremljalo ga je pet duhovnikov sosedov na pokopališče v Vojnivasu kjer so mu pevci pod vodstvom gospoda pevovodja Šilerja zapeli ginljive žalostinke. — N. v. m. p.!

Iz Suhora se poroča, da je na Vidovo pri velikem neurju potolkla toča po njivah in vinogradih. Škoda je velika.

Iz Galicije piše Valentin Skušek kadet, svojemu nekdanjemu voditelju dijaške marijanske kongregacije, preč. gosp. P. Pavel Potočniku v Novomestu sledeče:

Naznaniti moram Vam in marijanski kongregaciji, da je padla prva žrtev iz naših starejših vrst na polju krvi za slavo domovine, Ignacij Orešek. Ni ga več Naceta, ki mi je bil v teh krvavih časih zvest tovariš. Ne boste ga več videli ne Vi in ne njegova mati. — Do zadnjega se je v toči krogelj hrabro bojeval meni ob strani, toda v divjem bojnem metežu je zginil in pal, zadet od dum-dum krogelje v glavo. . . . par trenutkov prej, kakor se je udala vsa ruska bojna črta. Samo v mojem vodstvu se je udalo nad 100 mož. — Spominjajte se ga; pa tudi mene ne pozabite. — Srčno pozdravlja Valentin. (Ignacij Orešek, doma iz Sv. Trojice pri Tržišču, je bil eden prvih članov tukajšnje dijaške marij. kongregacije. Op. uredn.) — Blag mu spomin!

Vojaška vest. Franc Primc, posestnik v Koroški vasi št. 18, korporal 27. domb. pp., je bil že v jeseni ranjen v roko s šrapnelskimi drobci, a je ozdravel in zopet v Galiciji pri svojem polku.

Iz ujetništva Taškend v Sred. Mali Aziji je pisal Anton Žefran svojemu očetu v Gotno vas št. 14 z dne 23. aprila 1915 vojno dopisnico nekako tako-le:

Dragi mi!

Tiha luna jasno sije,
duh moj misli na svoj dom;
srce zanjga strasno bije,
Bog ve, kdaj ga videl bom! —

Naznanjam Vam, da se sedaj nahajam v mestu Taškend v sredini Male Azije. To je moja 4 karta, katero Vam pišem. Janezu sem že tudi 3 pisal. Dolinarjem in Ciglerju pa 2. Tukaj je lepo prijazno, že vrtnice cvetó; imamo se dobro; je nas več Slovencev skupaj. — Tukaj v ujetništvu se nahajajo tudi Alojzij Ankon iz Laverce pri Ljubljani in Ferdinand Malin iz Ljubljane, ki je pa v drugem kraju. — Iskrene pozdrave Vam pošilja Vaš Tonček.

S severnega bojišča smo zadnje dni čitali, kako naša armada povsod napreduje

in je neumorno za petami umikajočim se Rusom. To potrjujejo tudi privatna poročila, ki jih naši vojaki pošiljajo svojcem, vkolikor jih vojaška cenzura dopušča. — Tako piše svoji soprogi vojak 28. inf. divizije, ki je prideljen vojni pošti, da se naj nikar ne čudi, če včasih ne dobi njegovih dopisnic, kakor se tudi vojaki ne čudijo, ako ne prejmejo točno pisem od svojih domačih, kajti zadržkov vojna pošta ne more naprej vedeti. Tako piše med drugim: „Včeraj, (to je bilo 9. junija), sem vozil pošto nad 60 km daleč. Ko sem pa prišel na prejšnji kraj, že ni bilo več naših ljudi in treba je bilo za njimi. . . . Voz se mi je polomil po potu. Reko Prut sem moral prevoziti, ker ni nobenega mostu, so jih pogнали Rusi po vodi. Rusi beže — in mi za njimi. Kako daleč jih bomo podili, ne vemo, jaz mislim do reke Dnjester, tam se bodo zopet ustavili. Pišem na kolesu. . . . Ko je dobil z doma naznanilo, da bode hčerka 20. junija šla k prvemu sv. obhajilu, piše, da bi tudi on rad šel z njo k sv. obhajilu, če bi le mogel. Pošlje pa gospojneko vsoto, da hčerki kupi kaj v spomin prvega sv. obh., kakor si sama izbere. Tisti dan je moral po pošto 80 km daleč. — Tedaj — okrog 12. junija — so bili že silni boji ob Dnjestru. Veliko je bilo ujetnikov, tudi veliko ranjenecov. . . . Da bote bolj razumeli. . . . vzemite v roke zemljevid, in najdete mestece Horodenka, v katerega bližini smo. Po pošto pa moram hoditi nazaj v mestece Delatyn, to je približno 80 km. Danes, (to je 13. jun.), na Antonovo sem bil zopet pri sv. maši in sem se Vas spominjal. . . . Dne 15. junija sem dospel v Delatyn, da pripelje vlak pošto in se mej tem konji izpočijejo. Spal sem kar na vozu. Zdrav sem sicer, le bolj oslabel, vožnja me zdela. . . . Ob Dnjestru se je Moskal nekoliko ustavljal. Tudi naših silno ranjenih. Koliko časa se bode držal, je prav negotovo. . . . (Mej tem so se morali že umakniti čez mejo).

Iz ruskega ujetništva se je oglašil Janez Šurla, posestnik Gornje Lakovnice št. 14, zdaj v Simbirsku, Kazanska gubernija, via Moskva d. 23./5. po ruskem koledarju ali po našem 3. junija. Piše med drugim na svoje: „Lepo Vas pozdravim in Vam naznanim, da sem na Ruskem ujet; pa se mi dobro godi, ni treba nič žalovati za menoj, da kateri od žalosti ne zbolijo. Če mi Bog zdravje da, enkrat se bomo že videli, Bog daj, da bi se zdravi. Prosim Vas, nikar ne preveč ne mučite z delom, da si kateri zdravja ne pokvari; le najemljite, boste že kako zmagali plačilo. Jaz želim, da bi tako zdrave našel, kakor sem Vas pustil. Lepo prosim, skrbite za moje otroke tako, kakor ste zame skrbeli, ker jaz ne morem zdaj nič skrbeti zanje. Ko pridem domov, tudi jaz Vas ne bom pozabil; zdaj ne morem pa nič pomagati. Kakor morete tako nute, ljubi oče in ljuba mamica, Vas prosim, potrpite eden z drugim in skrbite kot ste sami zase skrbeli. . . . Pozdravlja potem domače, sosede. . . . — Anton Koračin, posestnik iz Dol. Kámene, je pisal iz daljne Rusije ob perziški meji v mestu Merw, kjer je zelo vroče. Bil je v przemyselski posadki.

Vojaške vesti. Janez Mikec, posestnik na Krki, občina Šmihel-Stopiče, ki je bil na severnem bojišču v strelnem jarku prišel ob vid, in bil dalj časa po bolnišnicah na Ogrskem in nazadnje v Ljubljani, je vsaj toliko okrevljal, da je mogel priti domov in da zdaj vidi deloma na eno oko. — J. Avsec iz Smolinje vasi je bil 25. maja po dum-dum krogelji ranjen na severnem bojišču. Prišel je na pogreb svoje matere, ki je nedavno umrla. A roka mu je odrvela in ima znake dobljenih šibrov. — Jože in Janez Kobè, posestnikova sina iz Jugorij, občina Brusnice, sta baje oba na severnem bojišču padla; vendar vest še ni uradno potrjena.

Žetveni komisiji za občino Šmihel-Stopiče v roke gosp. župana Jos. Zurca v Kandiji je došlo od slav. deželnega odbora

v Ljubljani z dne 19. junija sledeče važno naznanilo: „Pozivno na vlogo z dne 13. jun. t. l. se Vam prijavlja, da je deželni odbor prošnje tamošnje žetvene komisije, da se pri zadnjem prebiranju potrjenih starejših črnovojnikov ne vpokliče toliko časa, da spravijo košnjo, odstopil c. kr. deželni vladi z nujno naprosbo, da ji čimprej izposluje ugodno rešitev.“ (Deželni glavar.)

Za vse, ki imajo opraviti s pošto. Od 25. junija 1915 dalje so vse poštno pošiljatve, ki pridejo na Kranjskem k oddaji ali predaji, podvržene cenzuri. To se daje z naslednjimi ukazili obče na znanje: 1. Pisma in denarna pisma se morajo odprta oddajati na pošto; 2. na vsakem pismu ali denarnem pismu, kakor tudi na vsaki poštni dopisnici morajo biti razločno zaznamovani ime in priimek in natančna adresa stanovanja dotičnega odpošiljatelja; pomanjkljivo opremljena pisma se ne razpošiljajo; 3. strogo je prepovedano komu pisati o vojaških predmetih, če so tudi navidezno nedolžne vsebine, kakor: o dohodu in odhodu častnikov, o izvršeni nastanitvi vojakov itd. Razširjevalcem takih novic preti strogo kaznovanje tudi takrat, kadar te novice nimajo nobenega hudobnega namena; 4. ovoji se morajo odprto oddajati, tako da se poštni, oziroma cenzurni uradnik more takoj o vsebini prepričati. Te ovoje zapro stranke v njegovi navzočnosti. Ovojem in denarnim pismom se nikakor ne smejo pridevati pismena naznanila. 5. Odrezki poštnih spremnic in poštnih nakaznic ne smejo obsegati nobenih pismenih naznanil. V interesu hitre razpošiljatve poštnih pošiljatev, kakor tudi zategadelj, da se stranke obvarujejo škode in kaznovanja, se nujno priporoča izpopolnjevanje predstoječih predpisov.

Strelna je udarila ob zadnjem neurju v hlev g. Matije Bučarja na Drski. Pod tem nadpisom smo v zadnji številki pohvalno imenovali slavno kandijsko požarno brambo, vojaštvo in druge pridne gasilce, ki so z veliko požrtvovalnostjo gasili in tako ogenj omejili. — Pri tem poročilu smo pa prezrli omeniti v prvi vrsti slavno novomeško gasilno društvo, ki je tudi takoj prihitelo z brizgalno, z zadostno množino cevij in z 8 možmi na lice mesta ter je s prav posebnim uspehom dejansko delovalo pri gašenju ter tako vrlo sodelovalo, da se je preprečila večja nesreča. Prosimo tedaj, naj nam slavno novomeško gasilno društvo to zmoto blagovoljno oprosti.

Zopet Drnovo pri Leskovcu. Ta vas ima 90 hiš in bo kmalu vsa nova in to vsled pogostnih požarov. 14. t. m. ob enajsti uri je pričelo goret v šupi Jan. Ničemer. Soseba je videla prvi plamen, steče s škafof vode, a se ji spodtakne, da ne zadene goreče krme. Pogoreli so Ničemer, Škoda, Kocijan, Serpčič, Jordan, vsem vsa gospodarska poslopja, poslednjima tudi hiši. Pridno so gasile štiri brizgalne in obvarovale še večje nesreče.

Tretji požar na Drnovem. V sredo 16. t. m. ob deseti uri po noči so pogoreli: Alojz in Janez Urbanč, Jožef Dornik in Anton Baznik. Zgorela so vsa poslopja. Janezu Urbanču je ostala hiša. Domači leskovski gasilnici se je pridružila še sosednja cerkljanska, ki je v pomoč prihitela od enako žalostnega posla, ko je v Dolenji Pirašici pogorela hiša in druga gospodarska poslopja. — Od drnovskega pogorišča je v krški zapor orožnik odpeljal 69 let staro Uršo Kerin osobenko in nadležno beračico, ki je najbrž zakrivila nesrečo od srede do minule nedelje. Grozila je, da bo že pustila kak spomin.

Ugotovitev identitete trupel umrlih vojakov. Skupni osrednji poizvedovalni urad Rdečega križa na Dunaju bo dal vse vposlane slike in popise oseb umrlih neznanih vojakov od časa do časa razmnožiti in jih bo pošiljal potom političnih deželnih oblastij na c. kr. okrajno glavarstvo in magistratom mest z lastnim statutom, da se omogoči ugotovitev identitete. Na Kranjskem bodo te slike in popisi oseb

vsem interesiranim osebam na vpogled pri vseh c. kr. okrajnih glavarstvih in pri mestnem magistratu v Ljubljani. Popolnoma zanesljive ugotovitve je z vsemi potrebnimi podatki naznaniti neposredno skupnemu poizvedovalnemu uradu Rdečega križa na Dunaju VII.

V smrt na vešala je obsodilo vojno sodišče v Gradcu Valentina Sporerja, vojaka 17. pešpolka v Ptujju zaradi rop, ki ga je izvršil s svojim tovarišem nad posestnikom Markežem, kateremu je vzel 154 kron in več drugih stvari. Dotični vojaški poveljnik je pa spremenil kaznen obošenja v kazni z ustrelom, katera kazen je bila nad njim izvršena 18. t. m. ob en četrtna 6. uro popoldne.

Strojniki in kurjači za kmetijske stroje po poklicu. Poleg akcij, ki jih je vojno ministrstvo dogovorno z ministrstvom za deželno brambo odmenilo v ta namen, da se za gotovo opravijo in izvrše vsa žetvena dela (dopusti za žetev in priskrba oddelkov delavcev za žetvena dela), je v pospešitev žetvenih del odločno tudi to, da bo dalo občinam, posestnikom in lastnikom mlatilnih strojev na razpolago strojnike in kurjače za kmetijske stroje po poklicu, ki so v vojaški službi. Strojnik in kurjače za kmetijske stroje po poklicu je odpustiti z 20. junijem v tiste občine, v katerih so nazadnje opravljali svoj poklic, če verjetno dokažejo, da so tega poklica. Prav tako je dati dopuste, če se začasno lahko utrpe, ljudem, ki so strojniki in kurjači za kmetijske stroje po poklicu in delajo sedaj na podstavi zakona o vojnih opravkih in dajavah po tovarnah in pri obratih ali opravljajo tudi druga vojna dela. Te dopuste je dati strojnikom in kurjačem za kmetijske stroje po poklicu do konca septembra. Dopusti so izključeni za politične okraje Radovljica, Logatec, Kranj in Postojna. Osebe, ki ne bi opravljale dotičnih del, morajo politična oblastva oziroma občine prijaviti njih nadomestnim oddelkom, ti jih pozvati k sebi ter jih kaznovati.

Belokranjski vestnik.

Iz Adlešič 21. jun. 12. jun. pisal je domu iz ruskega ujetništva Miko Veselič iz Vrhovec h. št. 8. Sporočil je, da je v Višlškem dvoru v simbirski guberniji. O njem se je mislilo tudi sploh, da je gotovo mrtev, ker so dobili domači njegovo zadnje pismo še 26. julija m. l., katero je pisal toraj še pred vojsko. — Danes teden, v ponedeljek, zvečer okoli 7. ure imeli smo pri nas hudo nevihto z nalivom. Vihar je naredil nekaj škode na stneh, katere je nekoliko podel. Druge škode ni bilo. — Letina kaže pri nas lepo, posebno lepe so še turšice. Nekatero so visoke že 1 meter. Tudi strni kažejo dobro. Ker smo imeli v tem mesecu večinoma prav ugodno vreme, je ječmen letos preje dozorel, kakor druga leta. Nekateri so ga poželi že minuli teden, drugi ga žanjejo te dni. Tudi rž in pšenica bosta letos preje dozoreli.

Iz Belekraine se poroča: Kakor mnogo drugih, se je bil zglasil v četo c. kr. strelcev tudi Anton Režek, posestnikov sin iz Bojanjevsi, občina Radovica. A nesreča je hotela, da se je njegovemu tovarišu pri ogledovanju puška sprožila ter zadela Režeka v trebušje, da je vsled tega umrl. Menda je to prvi strelec, ki je po osodnem naključju zgubil mlado življenje. Njegovi stariši so vsled žalosti zboleli, ker imajo itak že enega sina v daljni Galiciji.

Iz Črnomlja. Letina povsod jako dobro kaže. Da bi jo še nadalje Bog očeval! — V sredo, 8. t. m., je nastal ponoči silen piš z nevihto in treskanjem; strn je precej podel. No, pa bo že deloma zopet vstala.

Ogorčenje zoper verolomne Italijane je tudi pri nas jako veliko. Prav pa ni pri tem, da nekateri ljudje tudi našega sv. Očeta papeža v Rimu v to vtikajo, češ,

da je Italijan, in celo javno zabavljajo proti njemu. Moramo pač znati, da je papež duhovni oče vseh katoličanov vesoljnega sveta in se takega tudi vedno kaže. On kot samostojni vladar dela le za mir med narodi, vsi so mu enako ljubi kot njegovi duhovni otroci. On skrbi, kolikor je v njegovi moči, tudi za ranjence vseh narodov in seveda tudi za italijanske. Kdor mu to poslednje za zlo šteje, nima pravega razuma, ali pa je hudoben. Vsekako je pa zabavljanje zoper papeža jako grešno. Zato se bo vsak dober katolik varoval i takih misli in še bolj takih besed.

Iz Črnomlja. Oglasili so se iz ujetništva: 1) Josip Čurk iz Loke, ki biva v mestu Kovrov, gubernija Vladimir, ki je že sedemkrat pisal iz ujetništva, sam pa še ni dobil nobenega pisma od svojeve, kljub temu, da se je naslov napravil tudi ruski. — 2) Josip Kolbezen, kadet, osmošolec novomeške gimnazije, biva v ujetništvu v mestu Sisram, saratovska gubernija. — 3) Babič Janez iz Crešnjevca, biva v mestu Ashabad, Turkestan; kakor piše, je marširal 17 dni in se vozil trideset dni. — 4) Veselič Matija iz Belčvrha, biva v Kahka, Srednja Azija. — 5) Stariha Janez, ranjen v roko in stegno, bil ujet od Rusov, kakor poroča eden tovarišev. — 6) Jože Kocjan, iz Sel pri Dragatušu, vnet katoliški mož, streže, ujet v srbskem ujetništvu, ranjenem v Nišu. — 7) Plut Janez iz Kočevja pri Črnomlju, se je vrnil ranjen skozi koleno na dom. Veliko zanimivega zna pripovedovati iz galiških bojišč, osobito pri Grodeku in Lvovu. — 8) Šetina Teodor, poročnik, ranjen v dlan na srbskem bojišču. — 9) Šetina Franc, poročnik, ranjen v Galiciji. — 10) Šetina Julij, kadet-pomorščak, ranjen od srbske granate na Savi v spodnji del telesa. — 11) Babor Janez iz Dragovanje vasi, ozebel v Karpatih na nogah, ki so jih odrezali do pete. 11) Müller Janez, posestnik in gostilničar v Črnomlju, izgubil palec na desni roki. 12) Skubic Josip, posestnik in gostilničar, močno ranjen v roko v Srbiji. — 13) Müller Janko, posestnik in gostilničar v Loki, se je vrnil ranjen v roko iz Galicije. — 14) Konda, Papež in Štrbenc so se oglasili iz ujetništva v Aziji. Pismo dat. 12. febr., je došlo 17. junija 1915.

Veliko zalogo podobic za I. sv. obhajilo
ima knjigarna J. Krajec nasl.
Rudolfovo.

Kako so se zdravili bolniki za kolero pred 80. leti.

Gotovo bode naše bralce zanimalo pismo g. župnika v Babolni na Ogrskem, kako je on zdravil ob času kužne bolezni ljudi, ki je še pisano v stari slovenščini in se glasi prepisano v naši pisavi sledeče:

Prepis eniga pisma gospod fajmoštra v Babolni na Tisi na Ogerskim, v katerim pišejo ta skerbni gospod, kako so srečno zdravili tiste, ktere je bolezen kolera prijela. — Ker je bila naša vas v veliko nevarnost prišla, ne morem Boga vsigamogočnega dosti zahvaliti, de sim poskusil, in tako hitro za to strašno bolezen pomoč in zdravilo najdel. Kolikor bolj je nevarna bolezen, toliko ložeje se da ozdraviti, kakor bolezen brez zdravil smert perpelje, tako pusti bolnika, če se zdravila rabijo in nucajo; in kakor gotovo umerje, kteriga bolezen brez zdravil napade, ravno tako spričuje skušnja, (kakor de je dvakrat dvoje štiri), de kar eden ne umerje, če le moje lahko zdravilo rabi in nuca; vender je treba, de bolnik ne jenja poterpežljiv biti; drugi pa, kteri bolniku strežejo, v strežbi ne prenehajo. —

Ko so bili že trije na naglim umerli, in je gosposka spoznala, de je nevarna

bolezen že tukej, sim precej znamenja bolezni per prvih treh mertvih preudaril. — Ker bolezen stori, de človek na naglim umerje, sim per dveh možkih, ki sta spet z vsemi znamenji te bolezni zbolela, in ker sim mislil, de takó moreta umeriti, in de jima škodovati ne morem, če jima tudi ne pomagam, skusil jih dobro zgreti. — Rekel sim tedaj oba bolnika v posteljo djati, dobro odeti, jim gorke oblage in gorke pijače dati, vodo pa sim prepovedal. — Ta moja skužba je bila z božjo pomočjo srečna, de sta oba moja moža ozdravila, (to je bilo dobro, de sta oba rada vbogala.) —

To mi je še večí serčnost dalo, svojim vbogim bratom pomagati, ker mi je kmalo po tem prepis pisma nekiga zdravnika iz Rusovskega, ki ga je svojim ljudem pisal, v roke prišel, in ko sim v novicah bral, kako v Rigi bolnike zdravijo. Iz teh se je pokazalo, de sim prav začel zdraviti. — Toraj sim v cerkvi in zunaj oznanil nevarne nastopke te bolezni, in kako se je je nasproti lahko obvarovati, če se pomočki zoper njo rabijo in nucajo. — Kako se more bolezen zdraviti, sim svoje farmane podučil. Tistih, kteri radi vbogajo, kar eden ne umerje, tistih pa, kteri v svoji gerdi, slepi neumnosti terdovratni ostanejo, ali pa če bolnik, ker velikokrat pamet zgubi, iz neumniga usmiljenja tistih, kteri mu strežejo, merzle vode dobi, kar eden ne bo smerti odšel. —

Vse zdravljenje obstoji v tem: Ljudje so bili, še preden je bolezen peršla podučeni, kar se tudi še zdaj vsak dan zgodi, po kterih znamenjih se pozna, de se bolezen človeku bliža: če kdo začne v glavi vertine, slabé roke in noge, kakor de bile razbite, težave v želodcu ali grižo dobivati, se more precej vleči. Bolnika rečem v gorke posteljo djati, s koci in kožuhi odeti, tako de nikjer ne more kaka merzla sapa do njega, sam nos ostane odkrit, glavo pa tudi rečem zakriti. Kadar se bolnik vleže, rečem tudi oblogo perpraviti, ktera se tako le naredi: Bele méte, abrote, šetraja, žalbeljna in papeljnov, ki po poti rastejo, rečem zrezati, z vodo pariti, ali pa te na drobno zrezane reči med dve ruti djati, in na eni strani z gorkim vinom namočiti, in gorke bolniku na želodec naglo položiti in ga precej spet dobro odeti. —

Tudi pijače rečem precej perpraviti, namreč: bele méte, bezgá ali pa kamilc, rečem na vodi skuhati, in to bolniku gorke dajati. Če ni bele méte dobiti, vzamem tudi polaj, kteri per nas po travnikih rase. Če je bolnik žejin, rečem tudi ječmena na vodi skuhati, in to gorke piti dajati; če je lačen, mu rečem dati gorke župe, za pijačo pa ječmenove vode. Kader bolnik vročino prestoji, ktera bolezen prežene, desiravno še pod oedejo v vročini ostane, jo vender poterpežljivo prenese. To sim velikokrat skusil, ker sem bil sam vpričo. Dokler se bolnik še potí, mu rečem suho, čedno perilo preobleči. Četudi začne bolniku boljši perhajati, vender še ne pustim gorke oblage s želodca vzeti, temuč jo rečem vnovič pogreto naložiti, in bolnika do vratu z dvema rjuhama odeti, de se na naglim ne prehladi. Če se bolnik tudi pod rjuho vedno potí, je dobro znamenje, takrat mu pustim vstati, tode se mora po zimsko obleči, in kader se gorke župe najé, mu dovolim tudi malo vina. — Tako že mnogi mojih bolnikov, ki so zjutraj zboleli, zvečer že po hiši hodijo. — Da se priprosti ljudje perpravijo, de se vležejo, jih je treba neprenehama prositi in opominjati. Mene že persi bolè, ker nepodučnim ljudem je komaj in težko mogoče, kaj pametnega dopovedati. — Tri tedne sim od jutra do večera od hiše do hiše hodil, (zakaj špitala tukej ni bilo mogoče napraviti), sim per bolnikih šlatal njih roke in noge, in se nisim nič bal, tako de sim od same velike hoje in od govorjenja ves oslabel; pa tisto veselje me je poživilo, ki sim ga per ti misli občutil, de nam je Bog, kteri nas po pravici tepe, vender

pomoč podal, gotovo pomoč, kako se zamoremo nar hujši teže njegove štrafinge, namreč smerti obvarovati, in veselje, de sim s pomočjo božje milosti svojimu bratu življenje otél, me z novo močjo poživilja.

Konec sledi.

Razvedrilo.

Slovo. Oče: „Sinko, toraj tvoj gospod učitelj odrine tudi jutri v vojsko?“ Sinko: „Oh, ata, to bi mogli vi videti, kakšno vojno razpoloženje je imel že danes gospod učitelj. . . kajti v zadnji uri nas je še vse enkrat dobro pretepel!“ —

Požrtvovalna ljubezen. Mlada ženka piše svojemu ljubemu soprogu na vojno polje: „Dragec, piši mi vsak dan, kaj boš jedel in kaj boš delal, da bodem jaz doma tudi isto jedla in isto delala.“ —

Doneski k vremenoslovju v Beli Krajini.

II.

Kako je v zadnjih 27. letih delala toča škoda po Beli Krajini, vzlasti v adleški župniji.

J. Šašelj.

Izmed naravnih sil ali moči, ki povzročajo človeku večkrat prav ogromno škodo, ni najzadnja toča, kakor nas uči večkrat skušnja. Vsaj pobije mnogokrat v enem samem dnevu ne samo po eno župnijo ali kraj, ampak po več župnij in okrajev, včasih celo po več dežel skupaj in uniči ves pridelek, ki ga je kmet po težkem delu in obilnem trudu pričakoval. V kratkem času, včasih le v nekaj minutah, je pokončano vse in ljudje trijo potem večkrat hudo pomanjkanje ali celo lakoto, če nimajo denarja, da bi si kupili živil od drugod. Tudi Belo Krajino kaj rada obiskuje toča in je le malokatero leto, da ne bi pobila po eno ali več župnij. K nam prihaja navadno od Gorjancev sem, kjer se zbirajo pogubonosni oblaki, ki se razpredejo potem od Semiča čez Podzemelj do nas ali pa tudi na Hrvaško po žakanjski in lipniški župniji. Redkeje pa prihajajo hude ure s točo od vzhoda ali juga, t. j. od hrvatske strani. Vendar pa opazujemo, da je zadnja leta manjkrat pobijala po Beli Krajini, posebno v naši župniji, kakor pa pred kakimi 15. do 25. leti. Opaža se tudi, da pada rada včasih po več let skoraj po isti črti ali v isti smeri. Tako mi je pravila pred več leti Marija Marentič iz Tribuč h. št. 17., ki je umrla l. 1901. v starosti 76 let, da je v njeni mladosti toča 7 let eno za drugim pobijala v vasi Tribuč, a potem pa ne več. Naj priobčim tu iz tukajšnjih župnih kronik svoje zapiske o toči, kako je delala škodo v naši župniji. Pri teh zapiskih sem pa zabeležil navadno tudi še, če je še kje drugje pobila, bodisi v sosesčini, ali pa tudi v bolj oddaljenih krajih.

L. 1888. Meseca julija smo imeli prav nenavadno vreme, izredno mokro, podobno aprilu. Deževalo je skoraj ves mesec, z malimi izjemami vsaki dan. Vmes se je

mnogokrat bliskalo in grmelo, bili so hudi viharji in nevihte in je padala med dežjem večkrat tudi toča. Do 20. je bilo tudi nenavadno hladno, ker je držala burja. Po Zg. Štajarskem, Koroškem in Tirolskem zapal je celo sneg in so bili mrazi. V več krajih na Kranjskem je pobila tudi toča, zlasti na Dolenjskem, kjer je najbolj pobila v soboto 28. pop. v Mokronogu in v okolici. — 2. avg. pobila je toča v Marindolu okoli cerkve, v Žuničih, na Preloki, v Stari gori v kuniški župniji in na Prilišču na Hrvatskem, 28. in 29. julija pa na Vrhu pri Vinici.

L. 1889. 30. jun. pop. ob polu 2. pobila je toča precej po Selih, Purgí, Dolenjih in Fučkovcih. Največ škode je naredila po vinogradih v Selih in na Preložniku. Bil je tudi silen vihar, ki je trtje močno polomil. Tudi lani je isti dan in isto uro, 1. jul., bilo je obakrat v nedeljo, pobila v Dolenjih, Fučkovcih, Bednju in najbolj na Pribincih. 30. jun. 1889. je pa tudi še pobila v Gribljah in na Krasincu v podzemeljski župniji, in v lipniški župniji na Hrvatskem.

L. 1890. 23. jun. zvečer v mraku padala je nekoliko toča v Selih, Dolenjih, Fučkovcih, Bednju, Pribincih in Tribučah, ki pa ni naredila dosti škode. — 5. avg. pa je padala zopet prav debela pop. ok. 4. ure, a k sreči le kratek čas. Nekoliko je pobila v Adlešičih in Purgí, a bolj v Selih, Dolenjih, Fučkovcih, Bednju, na Pribincih in po Vel. Plešivici, kjer je povzročila precej škode. Pobila je tudi nekaj piščet. Ob istem času je pobila tudi po drugih krajih na Kranjskem. — 12. avg. pop. ok. 5. ure pa je pobila zopet med silnim viharjem na Vrhovcih in v Marindolu, a največ škode pa je napravila v vinogradih v Mali Plešivici in v Selih. V farovškem vinogradu je uničila več od polovice pridelka. Po Bukovlju in v Dúbravah pa je padala tako močno, da je je bilo še drugi dan dosti po tleh. Pobila je tudi na Preloki.

Dalje sledi.

Velika svota denarja 154-0-17

se zamore naključiti vsakomur, ki postane naš naročnik. — Brezplačna pojasnila pošilja: Srečkovno zastopstvo 13, Ljubljana.

Dražbeni oklic.

E 180/15
8

Dne 12. julija 1915 predpoldne ob 9. uri bo pri tem sodišču, v izbi št. 32, dražba sledečih nepremičnin: Zemljska knjiga Rudolfovo, vl. št. 640, hiša z vrtom. Cenilna vrednost 24.122 K. Najm. pon. 16.100 K. Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaja.

C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovem, odd. IV., dne 6. maja 1915. 35

Graščina Ruprčvrh

prodaja **oglje** v svojem skladišču v Bršljinu po 5 kron vreča.

Drva za kurjavo

vsaki torek in petek; I. vrste (Scheitholz) meter po 5 kron, in II. vrste (Prügelholz) po 3 krone 50 h. 36-2-1

Popolnoma varno naložen denar.

HRANILNICA in POSOJILNICA

za Kandijo in okolico, reg. zadr. z neom. zavezo

=== v lastnem domu v Kandiji ===

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

 $4\frac{1}{2}\%$

1-0-13

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.